

Historische wandelroute Mariaheide

“Beyde de Heyden” waren volgens een beschrijving uit 1649 twee belangrijke uithoeken van Veghel. De Veghelse Heide groeide in 1906 uit tot een eigen kerkdorp. Deze wandelroute neemt u mee langs historische plekken van Mariaheide. Speciale attentietegels vertellen u onder meer over heideontginning, een actieve bouwpastoor, maar ook zeventiende-eeuwse duivelsuitdrijving.

Deze wandelroute is ontwikkeld door [Heemkundekring Vehchele](#).

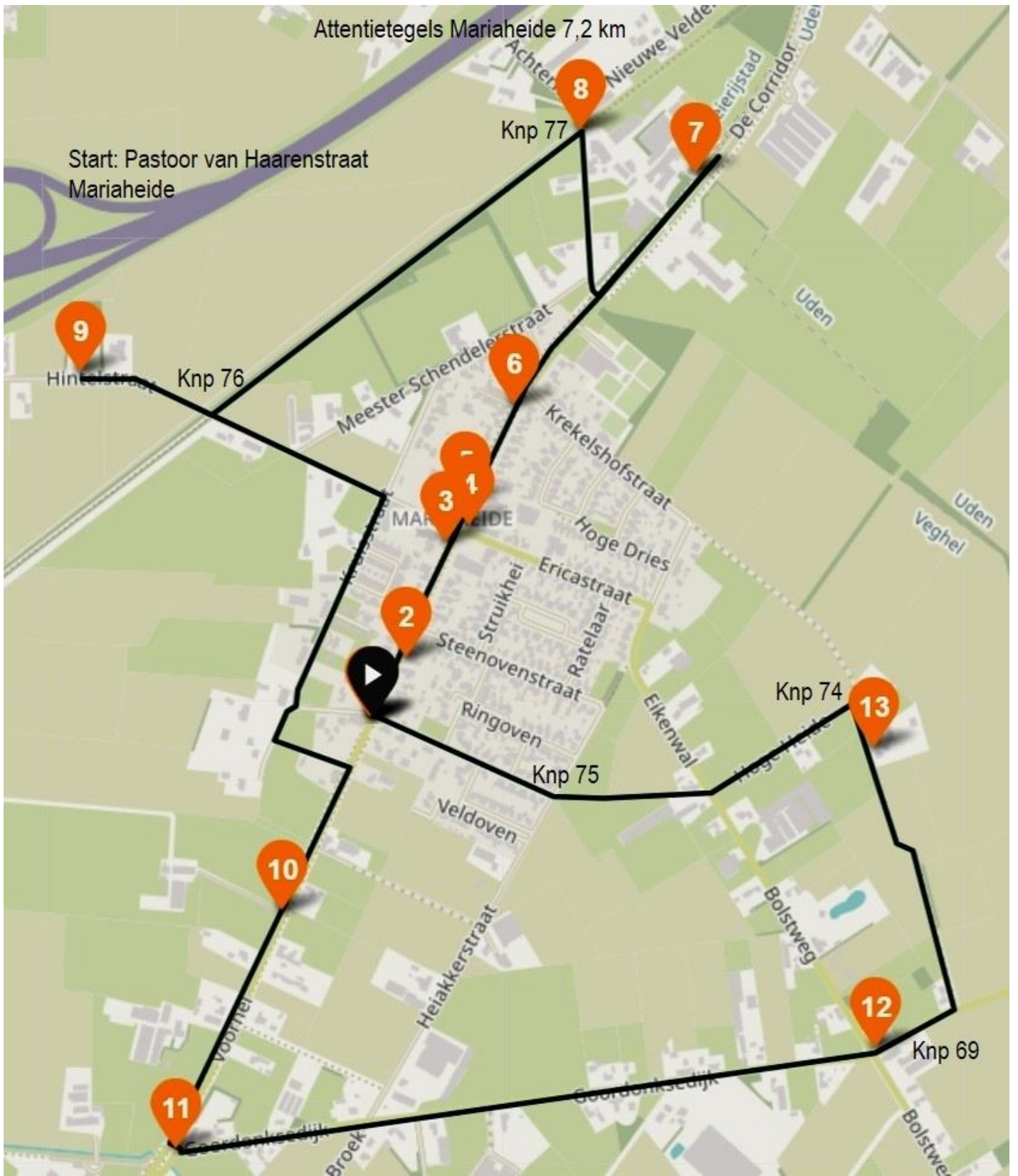
Attentietegels liggen alleen in de bebouwde kom van Mariaheide, niet in het buitengebied. De teksten van de locaties in het buitengebied (locatie 8-13) zijn weergegeven op pagina 4 en 5.

Wandelroute - lengte 7,2 km

Startpunt: hoek Pastoor Van Haarenstraat 5464 VH Mariaheide – Versantvoortstraat 1

- U start op de hoek Pastoor Van Haarenstraat - Versantvoortstraat 1, met het gezicht richting de kerk. Op de hoek bevindt zich locatie 1 “Woonhuis (1913) aan Huigenbos”. Daarna komt u bij punt 2 “Pakhuis NCB (1912) aan de Udense Dijk”. Punt 3 is de “Kerk O.L.V. van Goeden Raad, met pastorie (1907 – 1910)”.
- U loopt rechtdoor naar locatie 4 “Boerderij (1867 – 1971) aan de Hennenberg”. Punt 5 is het “Nicolaasklooster (1912) aan de Veghelse Heide”.
- U loopt verder rechtdoor naar locatie 6 “Windmolen De Vooruitgang (1898 – 1938) bij De Haan”.
- U loopt verder richting De Corridor naar locatie 7 “Gedenkteken schuilkerk (1888) op het Kerkenland”.
- U loopt nu terug en neemt de eerste weg rechts, dat is de Nieuwe Veldenweg, richting locatie 8 “Wachtpost 22 (1872) aan het Duits Lijntje”.
- U gaat linksaf op het Duits Lijntje, wandelknooppunt 77 naar wandelknooppunt 76 bij de Hintelstraat. Vervolgens gaat u na circa 230 meter rechtsaf richting locatie 9 “Hoeve De Hintel (1852) aan de Hintelstraat” (huisnummer 18).
- U loopt nu terug richting het dorp en bij de eerste straat (Kruisstraat) gaat u rechtsaf. Na circa 200 meter gaat u rechtdoor op het zandpad (Huigenbosstraat) en steekt het slootje over richting Pastoor Van Haarenstraat en daar gaat u rechtsaf.
- U komt nu bij locatie 10 “Hoeve Bouwlust (1818) aan het Poederveld” (huisnummer 10).
- U loopt verder naar locatie 11 “Hoeve Poederveld (1888) en de Weihoeve” (huisnummer 2).
- U gaat hier linksaf de Goordonksedijk op richting locatie 12 “Hoeve de Zandboer (1926) aan de Hoger Duinen” (huisnummer 15). U komt bij de Bolstweg, die steekt u over.
- Na 150 meter gaat u bij wandelknooppunt 69 linksaf, richting wandelknooppunt 74, een zandpad naar locatie 13 “Hoeve Krekelshof (1882) aan de Heide” (Krekelshofstraat 19).
- Bij wandelknooppunt 74 gaat u naar wandelknooppunt 75. Hier loopt u rechtdoor over de Versantvoortstraat richting de Pastoor Van Haarenstraat.
- U bent weer bij locatie 1, het beginpunt, en ook het einde van de wandeling.

Wandelknooppunten zijn paaltjes met geel - groene pijlen en alleen ter oriëntatie.

- 1

Woonhuis (1913) aan Huigenbos

  - ◆ Pastoor van Haarenstraat
Maricheide
- 2

Pakhuis NCB (1912) aan de Udense Dijk

  - ◆ Pastoor van Haarenstraat
Maricheide
- 3

Kerk OLV van Goeden Raad met pastorie (1907-1910) in Maria-Heide

  - ◆ Pastoor van Haarenstraat
Maricheide
- 4

Boerderij (1867-1971) aan de Hennenberg

  - ◆ Pastoor van Haarenstraat
Maricheide
- 5

Nicolaasklooster (1912) aan de Veghelse Heide

  - ◆ Pastoor van Haarenstraat
Maricheide
- 6

Windmolen De Vooruitgang (1898-1938) bij De Haan

  - ◆ Pastoor van Haarenstraat
Maricheide
- 7

Wachtpost 22 (1872) aan het Duits Lijntje

  - ◆ Nieuwe Veldenweg
Maricheide
- 8

Hoeve De Hintel (1852) aan de Hintelstraat

  - ◆ Hintelstraat
Maricheide
- 9

Hoeve Bouwlust (1818) aan het Poederveld

  - ◆ Voorhei
Maricheide
- 10

Hoeve Poederveld (1888) en de Weihoewe

  - ◆ Voorhei
Maricheide
- 11

Hoeve de Zandboer (1926) aan de Hoger Duinen

  - ◆ Goordonksedijk
Maricheide
- 12

Hoeve Krekeshof (1882) aan de Heide

  - ◆ Krekeshofstraat
Maricheide

Locatie 8: Wachtpost 22 (1872) aan het Duits Lijntje

In 1872 werd de spoorlijn Boxtel-Wesel geopend door de Noord-Brabantsch-Duitse Spoorweg-Maatschappij. In de volksmond heette het Duits Lijntje. In 1881 werd de lijn tijdelijk de route voor internationale posttreinen tussen Vlissingen en Sint-Petersburg. Wachtpost 22 werd gebouwd bij de overgang op de drukke provinciale weg van Veghel naar Uden. Die liep destijds nog via de Nieuwe Veldenweg. Het was vooral het toenemende autoverkeer op de provinciale weg dat zorgen baarde. In 1940 werd de wachtpost ondanks protesten opgeheven.

Locatie 9: Hoeve De Hintel (1852) aan de Hintelstraat

De veldnaam Hintelt betekent doorgang of weg. De naam dateert uit de 14e eeuw toen de inwoners van Veghel de Hintelt met toestemming van de hertog van Brabant kochten van de toenmalige eigenaar. De Hintelt was destijds een landbouwgebied met de naam Beersmanshoeve. De koop van deze hoeve maakte het de Veghelse boeren mogelijk om de heidevelden in het noorden en oosten te bereiken via gemeenschappelijke grond. De opbrengst van de heidevelden, zoals turf en strooisel, waren belangrijk voor het boerenbedrijf. In de zeventiende eeuw werd er aan de Hintel een boerderij gebouwd die de naam De Hintel kreeg. De Veghelse familie Van den Hintelt was van deze boerderij afkomstig. In 1852 werd de huidige boerderij gebouwd. Ze kreeg rond 1906 een bijzondere uitbouw die bedoeld was als tijdelijke woning voor de bouwpastoor van de nieuwe parochie Maria-Heide: Gijsbertus van Haren.

Locatie 10: Hoeve Bouwlust (1818) aan het Poederveld

Oorspronkelijk behoorde dit deel van Mariaheide tot het Brabantse leengoed Poederveld. In de negentiende eeuw kwam een groot aantal percelen in handen van de Veghelse bierbrouwer Hendrik Smits. Hij liet hier in 1818 de Hoeve Bouwlust bouwen. Hendrik Smits was eigenaar van bierbrouwerij De Kroon en beheerde tal van landerijen en pachtboerderijen in de huidige gemeente Meierijstad. Bouwlust behoorde tot hun grotere bezittingen. Via vererving kwam de hoeve in handen van Maria Mechtilda Ludovica Smits en Petrus Johannes Coovels. Door hun nakomelingen werd de hoeve ondergebracht in de Coovels-Smits Stichting in Helmond. Deze stichting is nog steeds eigenaar van de gronden van Bouwlust.

Locatie 11: Hoeve Poederveld (1888) en de Weihoeve

De Hoeve Poederveld (Wethouder Donkersweg 2) wordt als Brabants leengoed in 1312 voor het eerst genoemd. Het leengoed bestaat dan uit 40 bunder grond, waarvan gedeeltelijk heide. In de loop van de eeuwen werd de Poederveldse Hoeve gesplitst. De afsplitsingen bleven op hun beurt als leengoed verbonden aan Poederveld, zoals de inmiddels verdwenen Weihoeve in de Wethouder Donkersweg. Deze straat is overigens vernoemd naar wethouder Graard Donkers die op de Poederveldse Hoeve woonde. Graard was ruim 40 jaar raadslid van Veghel, waarvan 22 jaar wethouder. De oude Poederveldse Hoeve werd in 1888 herbouwd. Eeuwenoud is de bolle akker achter deze boerderij. Ze wordt momenteel doorsneden door de Stadsontsluiting.

Locatie 12: Hoeve de Zandboer (1926) aan de Hoger Duinen

Hoeve De Zandboer werd rond 1850 gebouwd als ontginningshoeve langs de Goordonksedijk. De Goordonksedijk liep destijds nog door het heidegebied Hoger Duinen. Dit was het laatste heidegebied in de gemeente Veghel. De naam Hoger Duinen wijst op de stuifduinen die in dit gebied te vinden waren. De Zandboer wijst op het afgraven en mogelijk verkopen van zand dat onder meer werd gebruikt voor de fundering van gebouwen. De huidige boerderij dateert uit 1926.

Locatie 13: Hoeve Kregelshof (1882) aan de Heide

Hoeve Kregelshof lag eeuwenlang eenzaam tussen de akkers en heidevelden nabij de oude gemeentegrens van Veghel met Uden. Deze boerderij wordt al in de vijftiende eeuw genoemd. Haar naam heeft niets te maken met het insect krekkel, maar wijst waarschijnlijk op het woord 'krakeel' of 'ruzie'. Die ruzie heeft mogelijk te maken met een vijftiende-eeuws grensgeschil tussen Veghel en Uden over de buurt Duifhuis die tot beide gemeenten behoorde. De heidevelden rondom de hoeve werden vanaf de achttiende eeuw ontgonnen. De Kregelshof is een gemeentelijk monument, dat in 2006 deels herbouwd werd.